

Δευτέρα 10/2/2020

«Marianne and Leonard: Λόγια αγάπης (2019)

«MARIANNE AND LEONARD: ΛΟΓΙΑ ΑΓΑΠΗΣ – MARIANNE AND LEONARD: WORDS OF LOVE

Σκηνοθεσία-Σενάριο-Αφήγηση : Νικ Μπρούμφιλντ
Εμφανίζονται: Μαρριάν Ιλέν, Λέοναρντ Κοέν
Φωτογραφία: Μπάρνεϊ Μπρούμφιλντ
Μοντάζ: Μαρκ Χέφερλιν
Μουσική: Νικ Λερντ-Κλόουζ
Χώρα: Η.Π.Α.(Έγχρωμη)
Διάρκεια: 102'

Πρώτη προβολή: 6.00 μ.μ.
Δεύτερη προβολή: 8.15 μ.μ.
Τρίτη προβολή: 10.30 μ.μ.

Η ερωτική ιστορία του τραγουδοποιού Λέοναρντ Κοέν και της Νορβηγίδας μούσας του Μαρριάν Ιλέν, η οποία ξεκίνησε στην Ύδρα της δεκαετίας του '60. Η ερωτική ιστορία του τραγουδοποιού Λέοναρντ Κοέν και της Νορβηγίδας μούσας του Μαρριάν Ιλέν, ξετυλίγεται νοσταλγικά μέσα από μαρτυρίες και αρχειακό υλικό, παίρνοντας τη μορφή μιας πικρά συγκινητικής σινε-μπαλάντας.

Βρετανός ντοκιμαντερίστας βραβευμένος με BAFTA, ο Νικ Μπρούμφιλντ («Kurt & Courtney») γνώρισε στην Ύδρα των '60s τη Νορβηγίδα Μαρριάν Ιλέν,

μούσα του Λέοναρντ Κοέν. Η σχέση της με τον διάσημο τραγουδοποιό έχει γίνει πλέον θρυλική, όχι μόνο διότι γέννησε μερικά αριστουργηματικά τραγούδια αλλά και γιατί η σπίθα της έμεινε ζωντανή μέσα στα χρόνια.

Εξαιρετικό, αγαπησιάρικο, τρυφερό, αποκαλυπτικό ντοκιμαντέρ για τους έρωτες, τα όργια, τα αισθήματα και για την Ύδρα του Λέοναρντ Κοέν—Dance me to the end of Love! (Δανίκας)

«Marianne & Leonard - Words of Love»: Η βαριά σκιά του Λέοναρντ Κοέν

Ο Μπρούμφιλντ διηγείται την ερωτική ιστορία τους μέσα από μαρτυρίες και αρχειακό υλικό, ξεκινώντας με μια αισιόδοξη νοσταλγία, που σταδιακά μετατρέπεται σε δραματικά ειλικρινή ματιά πάνω στο θλιμμένο πορτρέτο ενός μοναχικού ανθρώπου. Πρόκειται για έναν σπουδαίο καλλιτέχνη, που κλήθηκε να πληρώσει το τμήμα της έμπνευσής του, κομμάτι του οποίου ήταν και το σημάδι που του άφησε η περιπέτειά του με τη Μαρριάν. Μπορεί το «Marianne & Leonard» να μην το αποκαλύπτει σε όλο του το βάθος, το χαϊδεύει όμως με συγκινητική τρυφερότητα.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΗΤΣΗΣ

Μέσα από το πορτρέτο ενός έρωτα, ο Νίκ Μπρούμφιλντ σκιαγραφεί κάτι πολύ μεγαλύτερο: την ωστική δύναμη, το εκτόπισμα και την καταστροφική σκιά ενός καλλιτέχνη. Ο Λέοναρντ Κοέν εξημερώνει τον δικό μας πόνο με τα τραγούδια του γιατί τον έχει ζήσει, και τον έχει προκαλέσει, πρώτος αυτός.

Ο Λέοναρντ Κοέν γνώρισε τη Νορβηγίδα Μαριάν («Μαριάνε», όπως επέμενε εκείνη) ίλεν το 1960 στην Υδρα, όταν το νησί ήταν καταφύγιο των μποέμ καλλιτεχνών από όλο τον κόσμο. Με ελάχιστα χρήματα, αλλά άπλετο ήλιο, θάλασσα και LSD, συγγαφείς, ποιητές, ζωγράφοι κατέφευγαν στο απάτητο από αυτοκίνητα και χυδαίο πολιτισμό νησάκι για να ζήσουν τη sex, drugs & rock 'n' roll ενηλικίωσή τους. Ή, μάλλον, την πειστωμένη άρνηση για το τελευταίο. Η Μαριάν ήταν παντρεμένη με έναν ψυχρό, βίαιο σύζυγο και είχαν έναν γιο, τον μικρό Αζελ. Όταν γνώρισε τον Κοέν, ο σύζυγος επέστρεψε μόνος του στο Οσλο κι εκείνη παρέμεινε με το γιο της στο πλευρό του Κοέν για 8 ολόκληρα χρόνια. Τα πρώτα ήταν αυτά της απόλυτης ευτυχίας: ποίηση, βουτιές, ρετσίνα, αγάπη, αγάπη, αγάπη.

Παρόλο που ο μελαγχρινός άντρας με τα μελαγχολικά θλιμμένα μάτια δεν ήταν ακόμα ο «Λέοναρντ Κοέν» είχε το χάρισμα, την ιδιοσυγκρασία και το δαιμονισμένο ταλέντο ενός καλλιτέχνη: έπαιρνε σπιντάκια και καθόταν κάτω από τον καυτό ήλιο για να τελειώσει το (αποτυχημένο) βιβλίο του «Υπέροχοι Απόκληροι». Η Μαριάν ήταν η «πιο όμορφη γυναίκα που είχε δει στη ζωή του». Η μούσα του. Κι όπως όλες οι μούσες στις ιστορίες, την ξεχώριζε, την αγαπούσε, τη χρειαζόταν, τη φώναζε - όταν τη χρειαζόταν. Μετά, εκείνος εξαφανιζόταν - επέστρεφε για μήνες στον Καναδά, στην οικογένεια και στην κατάθλιψη του (γιατί «αυτό τον ενέπνεε»). Μέχρι που μια χρονιά, ο συγγαφέας-ποιητής ανέβηκε σε μία σκηνή και τραγούδισε το «Suzanne». Δεν ήξερε καν αν ήταν τραγούδι. Δεν είχε ξαναγράψει τραγούδι. Το κοινό χειροκρότησε μαγεμένο. Κι ο μεγαλειώδης και τρομαχτικά ανασφαλής, σοφός και βαθιά ανώριμος, στοχαστικός και αστόχαστος Κοέν ξεκίνησε τη διάσημη καριέρα του, βουτώντας με πληθωρική στις καταχρήσεις και τις εφημέρες σχέσεις με κάθε γυναίκα που συναντούσε. Πίσω στο νησί, η Μαριάν περίμενε να την ξαναβρουν. Μέχρι που την αποχαιρέτησε με το «So Long, Marianne»...

Ο σκηνοθέτης του «Marianne & Leonard: Words of Love» Νικ Μπρούμφιλντ ήταν κι αυτός κομμάτι της μπόχο κοινότητας της Υδρας. Είχε καταφτάσει μετά την αποχώρηση του Κοέν για να βρει την Μαριάν σε γεωγραφικό και συναισθηματικό λίμπο: μία ερωμένη χωρίς εραστή, μία μούσα χωρίς ποιητή, μία ξένη χωρίς πατρίδα που να θέλει να επιστρέψει. «Η μητέρα μου ήθελε πάντα να γυρίσω στο Οσλο. Να ζήσω μια κανονική ζωή. Ξαν γραμματέας, κάπου...» ακούγεται η φωνή της να λέει. Κάτι που τελικά έκανε - μετά από χρόνια πιαγωγισμάτων σε κάθε κάλεσμα του Κοέν: κάθε φορά που τον έπιανε ανασφάλεια, ή νοσταλγία.

Ο Μπρούμφιλντ έζησε την Μαριάν, αρχικά ως ο νεαρός εραστής στον οποίον εκείνη κατέφυγε και μετέπειτα ως συντροφικός της φίλος. Ετσι είχε στη διάθεσή του άφθονα μέτρα από Super 8 φιλμ που αποτυπώνουν σε λαμπερό, καμμένο φιλμ το γοητευτικό «κάψιμο» της ζωής στην 60ς Υδρα, φωτογραφίες της προσωπικής ζωής του Κοέν στο πατρικό του με την «ψυχικά διαταραγμένη» μητέρα, ακυκλοφόρητο υλικό από παρασκήνια των πρώτων συναυλιών του, γράμματα, κάρτες ή και ακουστικά αποσπάσματα από παραδοχές κι αφηγήσεις (τόσο του ίδιου, όσο και της Μαριάν), αλλά και on camera συνεντεύξεις με φίλους και συνεργάτες του ζευγαριού που μας δίνουν μία ξεκάθαρη εικόνα της εποχής του «ελεύθερου έρωτα» τους. Ο οποίος

δεν ήταν καθόλου ελεύθερος - όπως κανένας έρωτας δεν μπορεί να είναι. Υπήρξε κόστος, τραύμα, απόρριψη, προδοσία. Οι τυχεροί, αυτό το κάνουν τραγούδι.

Η μεγάλη επιτυχία του ντοκιμαντέρ του Μπρούμφιλντ είναι ότι δεν παίρνει θέση, δεν κρίνει κανέναν - θα ήταν ανώφελο κάτι τέτοιο στις ηλεκτρισμένες εποχές των 60ς-70ς. Η Μαριάν δεν φωτογραφίζεται ως μίζερο θύμα, αλλά ως ένα μαγικό πλάσμα με γοητεία, αξιοπρέπεια κι ένα ολόδικό της φως. Απλά, επέλεξε να ζει στη σκιά. Ο Κοέν ξεκάθαρα την αγαπούσε (συνέχισε να της στέλνει χρήματα και να φροντίζει την ίδια και τον μικρό Αζελ και μετά το χωρισμό τους). Απλά αγαπούσε λίγο περισσότερο τον εαυτό του. «Όσα αγαπείς νέος, τα αγαπάς για πάντα. Κατοικούν στη ραχοκοκκαλιά σου και αναδύονται ως δάκρυα. Και στην Υδρα αγάπησα πολύ όσα έπρεπε να ποδοπατήσω για να ανακαλύψω ποιος είμαι...» ακούγεται η φωνή του σε μια σπάνια στιγμιά παραδοχής.

Η ακόμα μεγαλύτερη επιτυχία του Μπρούμφιλντ όμως είναι ότι δεν αγιοποιεί, επίσης, κανέναν. Ως φαν, επιβεβαιώνεις όλα όσα ήξερες, νιώθεις στην καρδιά σου όλα όσα υποπτευόσουν. ...Για να τραγουδήσει κανείς τον πόνο, δεν τον έχει απλά νιώσει, τον έχει προκαλέσει. There is a crack in everything - that's how the light gets in.

Αν ο τίτλος του ντοκιμαντέρ είναι παραπλανητικός ή όχι (τα τελευταία λόγια που έστειλε ο Κοέν στο νεκροκρέβατο της Μαριάν ήταν «λόγια αγάπης» ή μίας συγκαταβατικής συγγνώμης;) είναι στο βλέμμα, την ενσυναίσθηση και τις προσωπικές αποσκευές κάθε θεατή. Ο Μπρούμφιλντ με μία φαινομενικά συμβατική κινηματογραφική φόρμα έχει καταφέρει να υφάνει στο μοντάζ και στην αφήγησή του μία δεύτερη επιδερμίδα ανάγνωσης. Ένα στοιχειώμενο σκοτεινό φιλμ για την σκληρότητα ή και την αναγκαιότητα των αποχαιρέτισμών. Και ίσως αυτός θα ήταν πιο τίμιος τίτλος. «Αντίο, Μαριάν».

ΠΟΛΥ ΛΥΚΟΥΡΓΟΥ

NICK BROOMFIELD

Γεννήθηκε το 1948 στο Λονδίνο, Αγγλία. Είναι σκηνοθέτης και παραγωγός. Για τις ταινίες του έχει κερδίσει 10 Βραβεία και 22 Υποψηφιότητες. Η φιλμογραφία του αφορά κυρίως ντοκιμαντέρ.

Φιλμογραφία: My Father and Me (Doc.), 2019 Marianne & Leonard: Words of Love (Doc.), 2017 Whitney: Can I Be Me (Doc.), 2016 Going Going Gone: Nick Broomfield's Disappearing Britain (TV Series doc.), 2014 Οι ιστορίες ενός κρυφού δολοφόνου (Doc.), 2013 Sex: My British Job (Doc.), 2011 Sarah Palin: You Betcha! (Doc.), 2010 National Geographic Explorer (TV Series doc.), 2009 A Time Comes (Video doc.short), 2007 Battle for Haditha, 2006 Ghosts, 2006 His Big White Self (TV Movie doc.), 2003 Aileen: Life and Death of a Serial Killer (Doc.), 2002 Biggie and Tupac (Doc.), 1998 Kurt & Courtney (Doc.), 1996 Fetishes (Doc.), 1995 Heidi Fleiss: Hollywood Madam (TV Movie doc.), 1994 Tracking Down Maggie: The Unofficial Biography of Margaret Thatcher (Doc.), 1992 Aileen Wuornos: The Selling of a Serial Killer (Doc.), 1992 Too White for Me (TV Movie doc.), 1992 Monster in a Box, 1991 The Leader, His Driver, and the Driver's Wife (Doc.), 1990 Juvenile Liaison 2 (Doc.), 1989 Diamond Skulls, 1988 Driving Me Crazy (Doc.), 1986 Lily Tomlin (Doc.), 1983 America Undercover (TV Series doc., episode "Aileen: Life and Death of a Serial Killer", episode "Fetishes", 1996), 1983 Chicken Ranch (Doc.), 1981 Fort Augustus (Doc.), 1981 Soldier Girls (Doc.) (as Nicholas Broomfield), 1980 Whittingham (Doc.), 1979 Behind the Rent Strike (Doc.), 1979 Tattooed Tears (Doc.), 1976 Juvenile Liaison (Doc.), 1973 Proud to Be British (Short), 1971 Who Cares (Short)